herpy

FROSKER

Sambava Tomato Frog

Dyscophus guineti

Dyscophus guineti er en kraftig, rund og halvt gravende frosk fra Madagaskars østlige regnskog. Hunnen er rødoransje og opptil 10 cm, hannen mindre og mer gulaktig. Om dagen ligger den nedgravd, om natten jakter den, og den er rolig og robust å holde når temperatur, fuktighet og hygiene er i orden.

Familie: Microhylidae **Mild hudgift**

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**6-10 cm** snute-kloakk-lengde
Levealder	**6-10 år**
Aktiv	**Om natten**
Levevis	**Bakkelevende og gravende**
Biotop	**Regnskog og våtmark**
Hudgift	**Mild** Vask hendene etter kontakt, og hold fingrene unna øyne og munn
Vanskelighetsgrad	**Øvet**

STELL

Min. terrarium	**60 × 35 × 35 cm** L × B × H for 3 voksne dyr
Temperatur, dag	**22-27 °C**
Temperatur, natt	**18-21 °C**
Luftfuktighet	**60-80 %**
Vann	**Vannskål**
UVB	**Valgfritt** Ferguson-sone 1
Kosthold	**Insekter og mark/snegler**
Holdes	**Alene, parvis eller i gruppe**

AVL

Formering	**Eggleggende**
Utvikling	**Rumpetroll i vann**
Egglegging	**I vann**
Kjønnsmoden	**9-24 mnd.**
Egg per legging	**200-3 000**
Klekking	**2-4 dager**
Larvetid	**28-45 dager** fra klekking til metamorfose
Larvefôr	**Ferdigfôr**
Yngelpleie	**Ingen**

VERN OG PAPIRER

CITES	**Liste II**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Dyscophus guineti er en tung, rundkroppet frosk i familien Microhylidae. Ryggens hud er glatt, og en fold løper langs hver side av ryggen. Hunnene er klart større enn hannene: omtrent 9-10 cm fra snute til kloakk mot hannenes 6-7 cm. Hunnen er rødoransje på ryggen, ofte med fine nettliknende tegninger og som regel en mørk, rutedannet tegning, mens hannen er gulaktig til mer dempet oransje. Buken er hvitaktig, og et mørkere bånd løper fra øyet nedover siden. Ungdyrene er lysebrune og får først de varme fargene etter hvert som de vokser. Fargen henger også sammen med fôret: karotenoider gjør froskene tydelig mer fargesterke.

Arten ble beskrevet i 1875 som *Kaloula guineti* og er oppkalt etter Guinet, en fransk kjøpmann i Sambava, som skaffet det første eksemplaret. Den ligner svært på *Dyscophus antongilii* og kjennes først og fremst på fargen og sidebåndet. Det er *D. guineti* som oftest finnes i handelen, av og til feilaktig solgt som *Dyscophus insularis*. Dyr i fangenskap blir i gjennomsnitt

omtrent 6 år og kan nå 10.

Når frosken er truet, puster den seg opp, og blir den grepet, skiller huden ut et tykt, hvitt og klissete sekret. Hos slekten virker sekretet bedøvende på angriperens øyne og munn, og det har av og til gitt allergiske reaksjoner hos mennesker, dog aldri farlige. Ungdyr som sitter tett sammen, kan forgifte hverandre gjennom huden. Hudgiften er derfor satt til mild: unngå håndtering, vask straks sekret av hendene, og rør ikke øyne og munn før hendene er vasket grundig.

Utbredelse og leveområde

Dyscophus guineti lever bare på Madagaskar, i det østlige regnskogsbeltet. De fleste funnene ligger i det østlige sentrale Madagaskar mellom Antsihanaka ved Alaotra-sjøen og Fierenana, med enkelte isolerte funn lenger sør, ved Vondrozo og Soavala. Typelokaliteten Sambava i nordøst er ikke bekreftet siden beskrivelsen.

Frosken lever skjult og finnes sannsynligvis flere steder enn funnene viser. Noen steder lever den side om side med *D. antongilii*.

> **Naturlig utbredelse:** Madagaskar.

LEVEOMRÅDE

Dyscophus guineti lever i regnskog i 150-900 meters høyde og ser ut til å foretrekke flatt terreng med sakte rennende eller stillestående vann. Den finnes også i sumper og myrer og i sterkt nedbrutt tidligere skog. Om dagen ligger den i løvlaget på skogbunnen og blir aktiv om natten. I regntiden yngler den i sumper og oversvømte områder langs vassdrag.

Klimaet er varmt og fuktig med kraftig regn sent på våren og om sommeren, og yngelen henger tett sammen med regnet. Arten er lokalt vanlig og står som livskraftig (LC) hos IUCN, men den tåler bare begrenset nedbryting av leveområdet og trues av svedjebruk, hogst, trekullbrenning, overbeiting og eukalyptusplantasjer.

Stell

TERRARIET

Et par eller tre dyr trenger et terrarium på minst 60 × 35 × 35 cm (lengde × bredde × høyde). Bunnarealet betyr mer enn høyden, for *D. guineti* lever på bakken og graver. Unger går best to og to i et mindre terrarium på omtrent 40 liter, der de lettere finner fôret.

Bunnen er det viktigste valget. Kokosfiber eller en jordblanding uten gjødsel, sprøytemidler og ugressmidler er best, fordi frosken kan grave seg ned, og bunnen holder på fuktigheten uten raskt å råtne. Legg minst 5 cm, gjerne mer, og dekk med et lag tørre blader, for eksempel fra *Terminalia catappa* eller magnolia, som frosken gjemmer seg under, og som reduserer risikoen for at den svelger bunnmateriale. Unngå granbark og fin grus.

Drivved og korkbark gir skjul og noe å klatre på om natten. Robuste planter som pothos kan brukes, men små og spinkle planter blir tråkket ned eller gravd opp, så kunstige planter er et godt alternativ. Et nettlokk gir den ventilasjonen arten trenger; dekk en del av det med glass hvis terrariet tørker for fort ut. Skift hele bunnen annenhver måned, og fjern avføring og fôrrester løpende.

TEMPERATUR

Dyscophus guineti tåler et bredt temperaturspenn og trives godt ved vanlig romtemperatur. Om dagen skal det være 22-27 °C og om natten 18-21 °C. Frosken tåler en enkelt natt ned til 15 °C, men temperaturer et godt stykke over 27 °C kan ta livet av den. Arten trenger ikke noe varmt hotspot.

Bruk et nøyaktig termometer, og mål flere steder, også nede ved bunnen der frosken oppholder seg. I et stort terrarium kan det være varmt under lampen og for kaldt i motsatt hjørne. Kjølige, våte og skitne forhold er en av de hyppigste årsakene til sykdom. Mangler det varme, kan en svak varmelampe eller en termostatstyrt varmematte under en del av terrariet hjelpe.

En regelmessig vinterhvile er ikke nødvendig, men det kan gis en kjøligere og tørrere periode om vinteren, særlig for *D. antongilii*, og den brukes også til å sette i gang avlen.

Les mer: Varme og temperatur

LUFTFUKTIGHET OG DUSJING

Luftfuktigheten skal ligge på 60-80 %. Dusk lett én gang om dagen eller annenhver til hver tredje dag, alt etter hvor fort terrariet tørker, og bruk et hygrometer. Fuktigheten i bunnsubstratet er det viktigste: det skal være fuktig, men ikke vått, og når substratet er riktig, pleier luftfuktigheten også å være det.

Konstant vått bunnsubstrat og stillestående luft gir bakterie- og soppinfeksjoner og luftveisproblemer, så ventilasjonen må aldri ofres for fuktigheten.

Les mer: Luftfuktighet, sprøyting og ventilasjon

VANN OG VANNKVALITET

Sett inn en vannskål med avklort vann, så stor at frosken kan sitte i den, og minst så dyp som frosken er høy. De fleste froskene bader i skålen om natten, så skift vannet hver morgen. Springvann behandles med et akvariemiddel som fjerner klor og kloramin. Frosken tar opp vann gjennom huden, så skålen må aldri rengjøres med såpe.

Til avl må froskene ha tilgang til en stor vanndel eller et regnkammer; se under paring. Rumpetrollene er svært følsomme for vannkvaliteten: springvann som har stått et døgn, kan fungere fint, mens vann fra et annet vannverk kan ta livet av et helt kull i løpet av ti dager. Har du dårlig springvann, kan osmosevann være en løsning, men det er ikke utprøvd for arten.

Les mer: Oppdrett av rumpetroll

LYS OG UVB

Arten er nattaktiv og trenger ikke UVB, men et svakt UVB-lys (omtrent Ferguson-sone 1) skader ikke og kan gis. Til levende planter brukes et dagslysrør som til akvarier.

Ha lyset på omtrent 12 timer om dagen styrt av en tidsbryter. Frosken tilbringer mesteparten av dagen nedgravd eller under løv og må alltid kunne komme i skjul for lyset.

Les mer: Lys og UVB

FÔRING

Dyscophus guineti spiser bare levende fôr. Munnen er mindre enn den runde kroppen antyder, så fôrdyrene skal være omtrent så store som avstanden mellom øynene eller litt mindre: sirisser og små dubia-kakerlakker på høyst 13 mm til voksne og omtrent 6 mm til ungdyr. Meitemark er et fremragende fôr og kan skjæres over til mindre dyr. Voksne kan fôres nesten utelukkende med meitemark og snegler uten hus; det bløte fôret gir trolig bedre form og kan utløse yngelen. Ungdyrene foretrekker sirisser og tar først meitemark ved 4-5 cm. Voksmøllarver, melormer, soldatfluelarver og fluelarver er godbiter som gis av og til.

Voksne får 3-6 sirisser flere ganger i uken eller meitemark to ganger i uken, ungdyr daglig. Løper det fortsatt sirisser rundt etter et par timer, får frosken for mye. Pudr fôret med et vitamin- og mineraltilskudd ved annenhver fôring til voksne og ved hver fôring til ungdyr, og gi gjerne et karotenoidtilskudd for fargens skyld. Fôr i en skål, eller i vann, slik at frosken ikke svelger bunnsubstrat sammen med byttet.

Les mer: Fôrdyr: hold og avl

ATFERD OG HÅNDTERING

Dyscophus guineti er rolig og hemmelighetsfull. Den ligger mesteparten av dagen nedgravd og kommer frem om natten. Voksne dyr kan bli noe tamme, men tåler i beste fall håndtering, så ta den bare opp når det er nødvendig. Olje og såperester på menneskehud kan skade frosken, så skyll hendene grundig før og etter. Ser du det hvite, klissete sekretet, er frosken stresset.

Flere dyr kan gå sammen når det er nok plass; hannene er sjelden aggressive utenfor yngletiden. Hold bare dyr av samme alder og størrelse sammen, og bland ikke *D. guineti* med andre arter: det gir stress, kan overføre sykdommer og parasitter, og sekreter fra noen frosker er dødelige for andre amfibier.

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Kjønn bestemmes lett på størrelsen: voksne hunner blir opptil 10 cm, hannene sjelden over 6-7 cm. Hunnene er også rødere, hannene mer oransje eller gulaktige, og hos hannene kan man ofte se kjønnsorganene som to hvite linjer under huden på buken.

Ungene vokser fort og kan nå voksen størrelse i løpet av ett år. I slekten blir dyrene kjønnsmodne ved 9-14 måneder, men en hunn bør være minst to år før hun brukes i avl. En nøyaktig alder for *D. guineti* er ikke dokumentert.

PARRING

Dyscophus guineti er vanskelig å avle uten hormoner, og hormonbehandling har lenge vært den vanlige veien. Den anbefalte fremgangsmåten uten hormoner er en lang tørr periode etterfulgt av gradvis økende fuktighet og rikelig fôring, hvoretter dyrene flyttes til et regnkammer der det regner kunstig.

Det er likevel ikke nok i seg selv: regn kan få parene i amplexus uten at det kommer egg. Avgjørende er fôret: nesten utelukkende meitemark og snegler, gitt i vann. Hannene kaller om natten, særlig etter regn. Ved paringen griper hannen hunnen bakfra, og eggene befruktes i vannet.

EGG OG RUMPETROLL

Eggene legges i vann, i naturen i sumper og oversvømte områder. Hunnen legger flere hundre egg, i fangenskap 1.000-1.500, men antallet varierer mye: et kull kan gi fra omkring 40 til over 3.000 rumpetroll. Det kan ta over 50 minutter å legge alle eggene. Det er ingen yngelpleie, og de voksne flyttes ut, slik at eggene og rumpetrollene får ro.

Rumpetrollene klekkes etter omtrent tre dager. De har ikke fullt utviklede munndeler og kan verken spise alger, piller, flak eller kjøtt, heller ikke døde søsken. I stedet svømmer de rundt og filtrerer næringen fra vannet. Mal fiskefôr til et svært fint pulver, for eksempel i en gammel kaffekvern, og rør det ut i vannet i små porsjoner. Vannkvaliteten er avgjørende; se under vann. Hold vannet rent, og del store kull opp i flere kar.

METAMORFOSE

De fleste rumpetroll er forvandlet etter 4-6 uker. Hos den nært beslektede *D. antongilii* tar det 45-60 dager.

Når forbena kommer frem, må ungene kunne komme opp av vannet. Senk vannstanden, og legg i flytende planter, steiner eller skrå bark, slik at de ikke drukner. Flytt de forvandlede ungene til et fuktig oppdrettsterrarium. Hvor lenge rumpetrollene slutter å spise, og hvor store ungene er ved forvandlingen, er ikke dokumentert for arten.

OPPDRETT AV UNGER

De nyforvandlede ungdyrene er lysebrune og holdes i et enkelt terrarium med fuktig kokosfiber eller fuktig kjøkkenpapir, skjul og en lav vannskål. Ungdyrene er ikke kannibaler, men de utvikler hudgift og kan forgifte hverandre når de sitter i hauger. Forgiftede ungdyr blir sløve og snur seg ikke når de legges på ryggen, så skyll ungdyrene jevnlig når de går sammen. Hold dem derfor ikke for tett, skift bunnsubstratet ofte, og sørg alltid for god ventilasjon.

Fôr daglig med sirisser på omtrent 6 mm og andre små insekter, alltid pudret med tilskudd. Ungdyrene vokser raskt og får de røde fargene etter hvert som de blir kjønnsmodne. Husk at ungdyrene er omfattet av CITES, og at det tar tid å skaffe papirer før de kan selges.

Helse og vanlige feil

Dyscophus guineti er robust, og de fleste problemer skyldes miljøet eller hygienen. De typiske feilene er:

- Kjølige, våte og skitne forhold. Det gir bakterieinfeksjoner, som kan vise seg som røde eller lyserøde områder på buken og bena, oppsvulming eller usikre bevegelser, der frosken velter om på ryggen.
- For høy temperatur, et godt stykke over 27 °C, kan drepe frosken.
- Stillestående luft, som gir luftveisproblemer.
- Mangel på vitaminer og mineraler. Pudr fôret.
- Overfôring. Frosken er grådig og blir lett feit.
- Parasitter og dårlig kondisjon hos viltfangede dyr. Kjøp helst oppdrettede dyr.
- Klor, kloramin eller såperester i vannet og på hendene.
- Odontomer, svulster som utgår fra tennene, kan forekomme hos arten.

En sunn frosk er rund, har klare øyne og graver seg ned om dagen. En frisk voksen kan uten problemer gå en uke uten fôr. Isoler en syk frosk i et rent terrarium med de riktige forholdene, og oppsøk en veterinær med kunnskap om amfibier hvis den er sløv, usikker i bevegelsene, oppsvulmet eller slutter å spise.

Les mer: Kjøp av dyr: oppdrett, viltfangst og transport

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.